

J E L E N K Ö R.

29. szám.

Pest szerda april. 9dikén.

1834.

Tartalék: Magyar és Erdélyország (országgyűlés; erdélyi országgyűlés felől; kinevezések; aradi kórház pénzalapja; levelek Fiume és Battykru). Anglia (alsóházi ülések martz. 12—21ikeig). Franciaország (levelezések Párisból; hírlapok vitája az egyesületi törvény felett 's a' t.). Belgium (hollandi seregek közel a' belga szélekhöz). Spanyolország (Zavala napi parancsa; politiai rendelés). Schweiz (Zürichből levél). Németország (angol izzadás; Lindaoba üthetés; Sztlandi áradás; Hauser Gáspár ügye; Münchenből levél 's a' t.). Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A' husvétüi ünnepek után Rendünk mingyárt april. 1sőjén folytatni kezdék üléseiket, az nap ugyan kerületileg, 2ikán pedig országosan, hogy a' kerületekben immár bevégzett törvényszéki rendezés tárgyzatát ország. vizsgálatba vegyék. Legelőször is a' békebirósági javaslat vétetett föl, melly a' munkálatban első czikk lenne, 's mellynek vitatásában a' RR. april. 2. és 3ikán a' 2ik §. m. pontjaig, vagy is a' sz. kir. városbeli békebiróságig jöttek. Ezen czikk 1ső §-za: szükségessé tüzi ki a' békeítés utját minden pörben, mielőtt az formaszerint kezdődne; 2ik §.: a' nép bizodalmaul békebiróságra alkalmazandó férfiak, a' nyilvános igazgatásnak vagy egyes feleknek minden terhe nélkül, választassanak. Ezen utóbbi szakasznak a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. részletes fölosztásban előadatik: kik legyenek békeítők urbéri visszálkodásokban földesur és jobbágy között? kik községeknél, mellyek rendezett ítélőszékekkel bírnak, és azoknál mellyek ollyással ellátva még nincsenek? kik továbbá nemesek közt; elegyes községekben; pusztákon és szállásokon; praedialisták, és Turopolya mezei nemesek közt; Jász-kun, tiszai koronai, kikindai kerületekben; Hajdu, és szepesi 16 városokban; Fiume, Buccari és Vinodoli kormányzéki kerületben, és sz. kir. városokban?

Az Erdélyi Hiradó martz. 19ikéről örvendetes és rég ohajtott tudósítással szolgál érd. olvasóinak: „Ő csász. kir. Fölsége martz. 18ikán költ kegyelmes leírásában méltóztatott az Erdélyben tartandó országgyűlés kinyitását e' f. eszt. május 26ra Kolosvárra határozni; 's ezen országgyűlésre királyi biztosul kir. főherczeg Ferdinand galicziai kormányzót 's a' t. kinevezni, ki is april. 7ikére váratik Kolosvárra (Pestről 5ikén indult) 's kinek illő pompával leendő elfogadtatására minden szükséges rendelés már előre meg is téteték.“

Királyunk Ő Fölsége a' magyar kir. udv.

Kanczellariához martz. 20ikáról intézett legfensőbb határozata szerint gróf Erdődy György b. t. tanácsnok és Varasd megyei örökös főispánt, legalázatosabb folyamodására ez utóbbi hivatalátul fölmenteni 's a' megyének főispáni helytartójává cs. kamarás és helytartósági tanácsnok gróf Erdődy Jánost; — továbbá martz. 27ikéről költ legmagasb végzése szerint a' m. kir. Egyetemnél Pesten megürült statistika és bányajog-tudományi tanítószékre, eddig a' zágrábi kir. Akademiában ugyan ezen tudományok tanítóját Jurjevich Józsefet méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő cs. k. Fölsége febr. 26ki legfensőbb határozata szerint m. kir. udv. kamarai tanácsnok és temesi k. kam. administrator Bedekovits Tamást, hosszu és hiv. szolgálati után hivatali rendszeres fizetésével, 's a' neki eddig legfensőbb kegyelemnél fogva járult eszteni-dönkénti 1000 peng. fr. személyi díjjal, érdemlett nyugalomba helyezni méltóztatott. — A' nm. m. k. udv. Kamara Pesten a' kir. 30adnál megürült belyettesi hivatalra Vagner János eddig Bruckon volt 30adi ellenőrt; továbbá Buccariban só- és 30adi ellenőrré Zandonaty Lőrincz fumei só-mázsamestert nevezte ki; és Akacich Elek Zavalyen volt 30adost sz. Györgyre helyezteát. Erdélyben a' kir. kincstárnál eddig volt kiadó Farkas János lajstromzóságra emelteték.

Ő cs. kir. Fölsége a' nagym. m. kir. udv. Kamaránál fizetéstelen conceptualis practicans Kiss Károlyt, több évi hiv. szolgálati tekintetéből, tiszt. concipistává méltóztatott kegyelmesen kinevezni. — A' nagym. m. kir. udv. Kamara Koppy Antal, Szalazar Eduárd és Hesz Ignác fizetéses practicansoknak accessistákká lett neveztetésük által megürült practicanságokra Stanislav Istvánt, Schausek Ignácot és Horváth Károlyt alkalmazta.

(Kir. kam. tud.).

A' mult lapunkban érintett aradi új kórház pénzalapját az adakozók neveivel 's adományaik egyenkénti följegyzésével, mai Értesítőnk, az intézeti küldöttségnek nyomtatott jelentése után közli. Hálaérzetek kísé-

jek a megyei nemes Asszony-egyesület, mellynek dajkás munkássága e' példás erő gyarapodtát tündér serénységgel szorgalmazá; hála koszoruzza a' megye alispánját Faschó József urat, ki köz jóra szentelt egyéb érdemein túl, mély belátásu intézeteit a' szép Nem szorgalmával gondosan egyesítve, ime' roppant vállalkozás dicsőségével méltán kérkedhetik! — A' pénztöke összes mennyisége előadását következő szavakkal rekeszti a' küldöttség jelentése: „Illy dicső tetemények polczára lépven az adakozó felebaráti szeretet bőkezősége, utóbb is teljes reménnyel hiszi a' küldöttség, hogy a' közre bocsátott terv tökéletes végrehajtására további adakozások fogják meglepni azon magas célt, melly egyedül a' megesett emberiség szenvedésin győződelmeskedni törekszik. Maga a' hitvallás törvényin alapult felebaráti szeretetnek legnemesb érdeke is, a' szenvedő emberiség fölsegéllését tárgyazván, ennek pedig egyedül az eszközös és máves segédnyújtás levén természetes rugója: még biztossabb reménnyel teszi a' küldöttség újabb föl-szólítását: hogy kiki, ezen méltó intézet elősegéllésére, tehetségi járulattal szaporítsa azon dicső erőt, melly édes természeti ösztönből ömledező részvételeknek érdemlett béreül örökös pályakoronával jutalmaz! Bizonyossá tevén egyébiránt említett küldöttség a' nemes Közönséget, hogy a' további létről tartozó jelentéseit is időről időre szinte pontosan közre fogja bocsátani.“ —

Fiume martz. 21ikén. Kikötőnk kereskedési 's hajózási állapota a' közelebbi mult februáriusban következő: behozat 98,865 for. pengőben: kivitel 122,444 for. p.; forgásban volt tehát 221,309 for. peng., 's következőleg a' kereskedési mérleg részünkre tettegi volt 23,579 for. peng. A' behozott áruk közt említendők: olaj, rizs, czukor, kávé, sóshus, bőr és kukoricza; a' kivittek közt pedig: rongy, viasz, tőkehal, külországi só, tölgyfa dongák, por- és levél-dohány. — Erkezett hajó üresen 50, terhelve 79; távozott üres 47, terhelt 53. — Ugyan Fiumeből martz. 28ikáról: Ugy látszik gyöngge telünk tavasz kezdetére halasztotta mér-gének kiöntését. A' több hétig tartott kellemes, száraz tavaszi napok után, a' mult télen olly ritkán érezt keletéjszaki szél (bora) zordonkodva kelt föl Józsefnapra; ezt virágvásárnapon keletdéli szél (scirocco), melly azonban kár nélkül dühödött, váltá föl, 's ezt ismét amaz; melly rögtön változásukból szük-

ségkép eredt összeütközés, nagyszerdán viradóra olly fejeér lepellel boritá el Monte mag-giorét, a' dalmatai hegyeket 's quarnerói szigeteket, hogy ezek a' legzordonabb téiben is alig fejeérienek jobban 's a' tengerszínhöz mélyebben. A' kora gyümölcsü fák nálunk már majd teljesen elvirágoztak, 's az idevalók semmi sajnostul nem tartanak szöleikre nézve. Ma ismét kellemes tavaszi napunk van, de hamvas felhők között bujkal a' nap. — Tehát e' tudósításnál fogva, ha hazánk leg-déliebb részein is fejeér husvét volt; nincs mit esudálkozzunk a' Pestbuda vidékén.

Batykon (Szala vmegyében Zalabér mellett) martz. 18. és 22ikén 63 ház; Végeden pedig ennek szomszédjában martz. 19ikén 67 ház, 's mind a' két helyen csaknem annyi pajta lett a' szerencsétlen tűzvész által hamuvá. Több szarvasmarhán és sörtvésen kívül, az elsőben egy gyermek is megégett, utóbbik-ban pedig a' szentegyház. A' batyki lakosok nyomoruságát az is nevelé, hogy a' mit tüz-ből kikaphattak, a' szomszéd Végedre hordván, ott más nap nagy részint az is megégett. A' dühösködő szél miatt semmi emberi segélynek nem volt helye.

A N G L I A.

Az alsóház reggeli ülésében martz. 12én Liverpool város kérelme is elővétetett a' kereskedői szabadság végett. R. Peel, ki ezen ülés alatt a' vitákban élénk részt veszen, 's majd minden kérdéstről hallatja magát, meg akará mutatni, hogy csaknem minden kézmű-faj védve van vám által, 's ennél fogvást a' gabonatermesztés is, (mellynek kedvéért a' külső gabona beszállítása tilos) csak hasonló védelem alatt áll, mint a' többi ipar-ág, 's ostromlá ennélfogvást azon szempontot, mint-ha a' gabonátörvények monopolium volna. De más részről megjegyzék ellene, hogy a' gyártatlan termékek kidolgozóinak concurrentiaja, kezmű-monopoliumra nem engedik jutni a' dolgot, a' gabona-monopolium pedig épen onnan támad, hogy a' szántóföld korlátolt terjedelmű, 's ezen termesztésben semmi concurrentia sem történhetik. Az esti ülésben azon indítvány, mellynél fogva Stafford város választói jogától megfosztassék, a' választottságba hozatott; O'Misley javaslata, hogy előbb különös biztosság neveztessek, melly e' választásnál történt megvesztegetéseket még egyszer nyomozás alá vegye, 's kieszközölje, miképp lehetne azon városban meg nem vesztegethető választottságot alapítani, 97 szoval 11 ellen félrevétetett. A' ház azután választmán-

nyá v
Hérfo
foszta
fogad
bit ki
válasz
azon v
bebiz
támog
34 ell
dítván
fogva
si jog
ezen i
nek fe
kül fé
ta is,
Liver
se mo
ja, es
vendő
meg,
len e
wart t
hozás
eszter
tassan
Scotia
zások
zését
(
mányt
látaad
stgett
den fa
régij
több s
hatna
minth
lyel é
hesse
nak,
vettet
Bucki
miképp
rovás
angol
ezt el
hány
látaad
től kü
szág,
sóbáz
kérel

nyá változott azon indítvány ügyében, mely Hertford várost készül választói jogátul megfosztani. Miután az indítvány első záradéka elfogadtatott, Peel ur azt javasla, hogy a többi ki kellene hagyni, mellyek által a város választó határai kiterjesztetnek. Elég volna azon választókat jogaiktól megfosztani, kikről bebizonyodnék a megvesztegettetés. Noha támogatókra talált, javaslata még is 78 szóval 34 ellen megdőlt. Ezután Bennet ur azon indítvány 3dik olvasatását javasla, mellynél fogva a liverpooli szabadlakosoktól választási joguk elvonatik. Sardon I. javasla, hogy ezen indítvány csak hat hónap mulva olvastatnék fel harmadszor; mit azcaban szavazás nélkül félrevetettek. Így járt Berhell ur javaslata is, hogy az indítvány azon részében, mely Liverpool szabad lakosít, mint olyakat soha se most se jövendőre választáshoz nem bocsátja, csak azon szók hagyassanak ki: „se jövendőre“ melly is 120 szóval 63 ellen bukott meg, 's ezután az indítvány 109 szóval 52 ellen elfogadtatott. Ezután Took, és Stewart uu. nyertek engedelmet két indítvány felhozásra, mellyek közül első kívánja, hogy 14 esszendőt meg nem haladott inasok ne bocsátassanak kéménybe seprőkül: a másik pedig Scotiában a születés, egybekelés, 's halálozások egyszerűbb (gleichmässig) bejegyzését javasolja. —

Cobbett ur ujdón zavarba kíváná a kormányt ejteni, ujra indítványba hozván a malátaadó teljes eltörlesztését, melly 5 millio font stget teszen. Ezen eltörlés után, ugymond, minden falusi ember maga főzhetné sörét, mint a régi jó időben, 's minthogy egészben akkor több sert is innának, a falusi több árpat is eladhatna, 's így mindeniken segítenének. Ez, minthogy senki sem tud tettleges módot, mellyel évenként 5 millio ft. stg költséget ki lehessen pótlani, a vagyon-adótul pedig irtóznak, az indítvány még nagyobb többséggel vettetett félre, mint előbb. E héten azonban Buckingham ur szándékozik javaslatot tenni, mikép lehetne valami csekély, évenkénti lerovásnál fogva száz esztendő alatt az egész angol statusadósságot leróni. Ha a parlament ezt elfogadja, legalább remélhetni, hogy néhány év alatt némelly terhektől, mint a malátaadó, megmenthetnék az országot, mellyektől különben soha sem menekszik meg az ország, mivel már több lerovást nem tehetni.

Martz. 21kén benyujtá Grey gróf a felsőházba Cambridge néhány nap előtt jelentett kérelmét. Az egyetem tanácsa Cambridgeben

lakó tagjai száma 170—180. Mintegy harmada ennek, az az 63 azt ohajtják e' kérelemben, hogy a' dissenterek fő panasza az egyetemekre nézve szüntessék meg, azaz: az angol egyház-eskü törlessék-el, mellyet eddig mindenkinek le kelle tenni, ki a' régi egyetemekben Baccalaureus, Magister, vagy Doctor lépcsőt nyerni akart, melly lépcső némelly hivatalokra szükséges, honnan lélekisméretes dissenterek e' hivatalokból kizárva látják magokat, minthogy a' londoni nem angolegyházi egyetemnek még joga lépcsőket osztani nincs. „Midőn mi ezen, 's ehez hasonló megszorítások eltörlését kérjük, ugymond a' kérelem, örülünk a' tisztes háznak bizonyíthatni, hogy azzal csak néhai akademiái törvényink, és szokásink visszaállítását kérjük. Ama' megszorítások az egyetemekre csak Iső Jakab király alatt tettek, többnyire minden alkatot (Form) 's előzést megsértve, 's az akkori tanácstagok nagy részének ellenére, keserű pártgyűlölség korában, midőn az egyházban 's statusban olly dogmák uralkodtak, mellyek ellenmondásban állnak az angol törvények mostani szellemével, 's a' keresztyén türelem igaz elveivel. Grey gróf felvilágosítá a' kérelmet mind történeti, mind jogos, mind végre politikai oldaláról, 's átaljában melegen szólt a' kérelem megadásaért. Mondá, hogy a' nagyobb tanács többsége az engedelmet nem ellenzené, de a' szorosb tanács, (az ugy nevezett caput,) határozottan ellene van, annyira, hogy az ügy a' testületben magában nehezen határozathatnék el. Wellington hg. az igaz hitűbb (orthodox) Oxfordi egyetem ujdón választott kancellárja viszonzá: a' parlamentnek nem szabad az egyetemi testületek jogai-
ba nyuhia, egyedül ezek joga, mennyire ő tudja, e' kérdést elhatározni. Ellenborough I. ellenben ugy vélé: tenne meg a' parlament mindent a' dissenterek panaszai mellőzésére, mint hogy vallásos czivódás leggonoszabb ostor, melly egy országot érhet. Brougham lordkancellár a' kérelem felett hosszú beszédet tartá: „Ugyanazon elv után, melly után magamnak ugy, mint Önöknek Mylordok (lordjaim) azon vihatlan jogot kívánom, hogy amaz egyházat választhassam, mellyet lélekisméretem megkíván, kénytelen vagyok, — de még sem, örömet teszem, tehát nem mondhatom, hogy kénytelen vagyok, — minden máshitűnek azon elvonhatlan jogot engedni, mellyhez képest Teremtőjét szíve 's szelleme sugalása szerint tisztelhesse a' nélkül, hogy e' vagy ama' polgártársa szeme előtt azért bármí te-

kintetben elméletlanuljon... Mikép illenek az oxfordi 's cambridgei egyetem kívánságai, a' tizenkilencedik század kívánsághoz, példában akarom megmutatni. Önök kizáró joggal birnak, orvosdoctorokat kinevezni, (tenni) 's még is megvallják tehetlenségöket a' gyógyászat tanítására. (nagy kaczaj) Önök a' hét szabad művészet mesterét kinevezhetik, az az: a' Mathesisben, 's Classikusokban oktatják őt, de a' gyógyászati után máshova kell neki menni. Hét esztendeig kell neki a' külföldön tanulni, 's azután alma materje kebelébe viszzatérni, hogy doctorrá tétesse magát. Párisba, vagy a' (német) alföldi egyetemekbe kell utaznia, mint egy valaha szokásban volt, — vagy Scotiába mennie, mert Londonban sem lehet se gyógyász se gyógyászat doctora. „Ugyan ezen értelemben szólott Durham gróf. Ellenben Cumberland hg. a' dublini egyetem kancellárja Wellington hg. véleményét pártolá. Mindketten sajnálták, hogy Sussex herczeg a' cambridge-i egyetem kancellárja jelen nincs. A' kérelem a' ház asztalára tétetett. — Ugyanezen ülés alatt Roseberry gróf jelenté, hogy hétfőn a' scott hűbértörvények másolására, 's javítására fog indítványt behozni; 's végül azon indítvány, melly szerint a' liverpooli szabadlakosoktól a' választási jog elvonatik, először olvastatott fel.

Továbbá Ellenborough arra kérte a' házat, fordítaná figyelmét azon oklevelekre, mellyek a' felsőház bírószkodása felett nyujtattak be a' háznak, 's mellyeken ócsárlotta, hogy csak az angol, 's irlandi feljebbvitelleket, nem pedig a' scottokat is érdeklik. Bizonytal nem szándéka a' nemes tudós lordnak a' gyapjuzsákon ollyas valamit állítani miről maga sincs meggyőződve; ezen oklevelekből kitetszik, hogy a' lordkancellár, mióta a' gyapjuzsákok elfoglalta 156szor ült törvényszéket, 's 44szer segített más lordoktól, míg Lyndhurst lord sokkal rövidebb idő alatt 160szor ült. 's a' t. — Előszámlálja azután E. lord, hogy a' mostani lordkancellár elődei is munkások voltak hivataljokban. Mire a' lordkancellár viszonzá: hogy a' múlt estvén távulról sem volt szándéka az ő 's elődjeinek munkáji közt gyűlölséges hasonlítást tenni, hanem csak magát akará igazlani, (rechtfertigen) minthogy kötelességei teljesítésében restnek mondották, 's habár a' hasonlítás kárára esnék is ki, úgy hiszi, kötelességét ő teljesítette, mert a' törvényszékülést 3. 4 óraker, mint máskor szokás volt, soha sem oszlatta fel: sőt a' ház elhalasztása (elnaplása) után gyakran még 9.,

10 óráig ült estig, 's pedig reggeli 10 órától, 's mióta e házban elnökséget visel, soha valószínűs biró nem segítette. Neki úgy, mint Eldon lordnak a' Master of the Rolls, vagy Lyndhurst lordnak a' kincstár első bárója kezére nem járt, csak tudós barátja, az előbbi főbiró segíté egyszer. —

Az alsóház reggeli ülésében martz. 21kén a' liverpooli kérelem fölött folytak a' viták, 's csak 3 óraker végeztettek bé. O'Reilly, Cobbett, Lambert, Harvey és Brines urak a' mostani gabonatorvények ellen, Sir I. Tyrell pedig mellette szólottak. — Ugyanezen ülés alatt Dudley Stuart lord azon kérdést tevé a' ministerhez; valljon igaz é, hogy a' kormány közleményt vett az orosz udvartól, mellyben kéretik, hogy semmi lengyel szökevényt se vegyen föl. — Melly kérdésre Palmerston L azt válaszolta, hogy nem vett semmi illyes közleményt. — Aglionby ur javaslatára elhatározta a' ház: Ő Főlségétől Sir E. Codrington admiral emlékirása másolatát kikérni, mellyben 1831ben december 21kén azon tisztek, 's katonák megjutalmaztatását ajánlja, kik a' navarini ütközetben részt vettek. — Erre a' ház reggel 2 óraker elhalasztatott. —

Már többször említeték, hogy a' ministerek jövő hónap folytában az egyházadókat parlamenti nyomozás tárgyává akarják tenni, a' dissenterek panaszai elhárítására. Valamint eddig Irlandban a' nép katolikus többsége viselte a' protestans kisebb szám egyháza 's a' t. költségeit, úgy kénytelenek most Angliában az angol egyháztól elszakadt protestánsok az angol egyház költségére adakozni. Mint tudva van martz. 18kán Divett ur az alsóházban az egyház-adók eltörlését hozá indítványba, de javaslatát csak azért huzta vissza, minthogy Althorp lord saját indítványát april 17re tevé. Közlebbi felvilágításul következőt közlünk Divett ur beszédéből. „Ezen ház mindegyik tagja (ugymond) tapasztalhatta, hogy az utóbbi hónapokban nemcsak a' dissenterek, hanem az uralkodó egyházhoz tartozó népség között is növekedő hajlandóság mutatkozik, megmenekedni az egyházadóktól. Mi főoka, nyomozni itt nem akarom; de mennyiben az a' dissentereket érdekli, azon törvényben gondolom okulni panaszukat, melly szerint 1819ben egy millio ft. stg. ajánlatott egyházak, kápolnák 's a' t. építésére. Az ezáltal megszapordott egyházadó a' dissenterekre is kiterjedt. Ezen költségek olly tetemesek voltak, hogy a' hely költséginek majd tizedrészét tevék. Tudom, ezek egy része többé nem a' törvény

kénysz
mit még
dissent
tehetné
kül, h
tanjokt
danom
dett pé
az ang
is, hog
tartatik
Végül
tagjai
senter

M
nöt le
egyik
harma
neket
kalma
szemé
pattan
éjjel
nujáb
lapjai
folyá
ben l
mind
szan

ry h
hez,
ügye
soro
partj
lekv
's a
lyek
zód
meg
hely
kirá
eur
tal
ker
risl
dol
ön
sza

ke
res

kényszerével (zwang) szedetnek bé, de az, mit még ugy szednek be, képes elkésertni a' dissentereket. Az uralkodó egyház tagjai is tehetnének valamit saját egyházukra, a' nélkül, hogy azok segedelmét kívánák, kiket tanjoktól eltávolítottak. Szégyennel kell mondanom, hogy a' dissenterektől térítésre szedett pénz mennyiség sokkal többre megy, mint az angol egyház tagjaitól. Említenem kell azt is, hogy a' fővárosban is sok püspöki egyház tartatik fen, hol a' körség csekély és szegény. Végül azt is mondá, hogy az angol egyház tagjai száma Angliában sokkal kisebb a' dissenterekénél.

FRANCZIAORSZÁG.

Martz. 16kán a' tuillériák kertében három nőt lehetett látni, tetétől talpig fehérben az egyiket; kékben a' másikat, 's vörösben a' harmadikat, ugy, hogy együtt a' nemzeti színeket képezték. Nagy csődülésre adván alkalmat, a' városhajduk kénytelenek voltak e' személyeket eltávolítani. — Lyonban a' másod pattantyús ezred első osztálya parancsot vett éjjel Algerba indulásra, republicanismus gyanujában vélik azt állani. — Az oppositio hirlapjai a' ministerium mostani lépéseit orosz befolyásnak tulajdonítják. — A' nemzeti őrségben legujabb választások mind a' kormányt, mind az uralkodó dynastia oppositioját ki látszanak elégiteni. —

A' Lissabonban talált irományok közt Berry hgnének egy levelére akadtak D. Miguelhez, mellyben azon reményét fejezi ki, hogy ügyét D. Miguel segíteni fogja. A' levelet e' sorok rekesztik: „Mi (a' francia carlisták pártja) csak kedvező alkalmat várunk a' cselekvésre, de segedelemre van szükségünk, 's azon sulyos körülmények ellenére is, mellyekben Fölséged forog, meg vagyok győződve, Ön nem fogja segedelmét ügyünktől megvonni. A' törvényszerű (legitim) tekintet helyreállítása Franciaországban valamennyi királynak ügye; csak az képes egyedül az európai békét a' lázadás megsemmisítése által biztosítani, — melly valamennyi statuson keresztül huzódik. — Midőn Fölségedet Párisban utóljára láttam, távol valék azt gondolni, hogy Fölségedhez irt első levelemben ön közmunkálását kérjem ki V. Henrik viszhelyezésében eldődei székére. —

Párisi levelek martzius 26ról jegyzéseket közlenek a' követházban mult napon keresztül ment egyesületi törvény felett. A' mi-

nisteri hirlapok (Journal des Débats, Journal de Paris, Imperial,) örvendeznek a' kormány e' győzedelmén; a' mérsékelt oppositio lapjai, mint a' Temps, a' Constitutionnel, 's a' Journal du Commerce, megjegyzik, hogy 154 szó, kik a' törvény ellen szavaztak, még is némi eszméletre bírhatná a' kormányt; az 1831-ki ülés óta még soha sem kelt ki valamely ministeri javaslat ellen illy számos oppositio. Legkevesebben támadják azt a' Courier français, a' National, 's kivált a' Tribune meg. A' Tribune szerkesztői egyenesen kimondják, hogy ők ezen megvetésre méltó törvénynek engedelmeskedni nem fognak, — 's némelly barátiknak közönséges egyesületre akarnak tervet előterjeszteni, a' Barthei egyesületi törvény ellen, mellyhez bizonyosan számos polgár fogna állani. — E' napokban több nyilvános laptözsér fogatott el, kik a' „le Populaire 's le bon sens“ republicanus lapok egyes számaikat házpitvarokban, vagy nyilvános boltokban árulták, 's több napi fogásra ítéltettek. Ismét számos elfogatási parancs bocsáttatott ki az emberjogok társaságának több tagjai ellen, kik azonban megszöktek. — A' Dijonban fenálló ember 's polgár jogok társasága következő ellenmondást tett közzé a' törvényre politikai egyesületek ellen. „A' nép fölséges. Az egyesülési jog ezen fölség szükséges következménye, valamely elv következményit megtámadni annyi, mint az elvet magát megtámadni. A' követházba nyújtott törvényjavaslat az egyesülés jog legtermészetellenibb megsértése; tehát megtámadása a' népfölségnek. Ezen okoknál fogva ellenmond az emberjogok dijoni társasága előre, 's minden erejéből e' törvénynek; megtartja sectiójnak mostani szerkezetét, 's nyilvánítja azon esetre, ha a' törvény elfogadtatnék, hogy annak engedelmeskedni nem szándéka.“ Hasonló ellenmondások irattak alá Marseilleben, 's számos más helyen. — Párisi levelező a' Timesben martz. 18ról következőleg okoskodik. „Némelly oppositioi lapok az egyesülési törvényt tulajdonítják az orosz udvar befolyásának. Mit azonban a' ministerek tagadnak. Azonban noha határozásukra külső befolyás talán nem munkált, némelly körülmények jelentő összeütközése azt hiteti el, hogy a' törvényjavaslat azon kútfőtől, mellyből az oppositio lapok származtatják nem egészen független. A' francia kormány külső politikája a' négy vagy öt utolsó hónap óta látható változást szenvedett. Többé nem igen látszanak

Anglia szövetségét keresni, mert arra, ha a' szükség úgy kívánná, mindig számolhatni gondolnak. A' ministerek azt tartják, ez oldalról semmitől sem félhetni, tehát nem is barátkozhatni. — Oroszországgal nem így van a' dolog. Ezen utóbbi irigy szemmel nézte Anglia 's Franciaország barátságát, 's midőn az antwerpi szerződés kötött, egy sereg kémet küldött Párisba 's Londonba megtudni, következik-e ezen egyezésre, közönséges szövetségi szerződés? 's midőn megtudta, hogy illy szerződésnek terve készül, kétséges állását Lajos-Fülöphez azonnal megváltoztatta, 's olly utra tért, melly legalkalmasnak látszott. Franciaországot kapcsolattól Angliával elvonni, azt Oroszország politikájának, 's általában az éjszaki hatalmak európai politikájának alá vetni, hogy Anglia Oroszországot, nagyuló törekvését gátoltában egyedül maradjon. Innen magyarázhatni meg Maison marsal kedvező fogadtatását sz. Pétervárott, 's Pozzo di Borgo híres látogatását a' tuillériákban. Mind ezek következménye az lesz majd, hogy a' francia kormány Törökország gondját egyedül Angliára fogja hagyni. — A' francia kormány továbbá új barátsága zálogául semmit tetemesbet nem tehetett, mint kimutatni komoly szándékát a' belső politikában ezen hatalom ohajtásához hajlani. — Innen van, hogy a' törvény az egyesületek ellen, noha külső beavatkozás nélkül nyújtott be, még is külső befolyás alatt támadt. Franciaország állapotja illy rendszabást nem kívánt, mert a' büntörvénykönyv 291 cikkelye elegendő volt. A' republicanusok 1832 júniusa óta, midőn gyengeségüket árulták el, vigyázóbbakká lettek, 's nem egy könnyen kezdettek volna háborgást. Nem a' republicanusok miatti félelem kényszeríté a' ministereket, az egész nemzet jogait 's szabadságát megszorító szükséggel játékot üzni. A' ministerek beszédei e' tárgy fölött telvék ellenmondásokkal 's szörszálhasogatásokkal, de csak egy tétleges dologra sem hivatkozhatnak.

BELGIUM.

Travuerben martz. 21kén kezdették az Orániai hg. ménesbeli lovait eladni; Anglia, Franciaország 's Belgiumból sok kedvelő öszejejt, 's közöttük Franciaország ménesei főfelvigyázója is. A' lovak közül sokan drága áron keltek el. A' legszebbek közül néhányat a' belga kormány vett meg az ország ménesei

számára. Mameluk loért 10,000 frankot fizettek. — A' Courier belgeben olvashatni: „Kormányunk tudja már, hogy 35,000 főnyi hollandi sereg tanyáz a' határszélen Herzogenbusch és Helmont körül, melly kétszer 24 óra alatt munkálósereggé alakulhat. Nem tudjuk, megtette-e a' hadminister azon rendszabásokat, mellyeket az előgondoskodás illy körülményekben megkíván.“ — Az Unio mondja: „Ha némelly híreknek hitelt adhatni, a' hollandi seregek Éjszakbrabantban néhány nap óta igen megsaporodtak. Nem tudjuk, mennyi hitelt érdemel e' hir.“ — A' ministeri Politique e' két cikkelyt ismétli, de se meg nem czáfolja, se jegyzést nem tesz hozzá. Az Independant így: „Két brüsseli lap, két hollandi hadtest öszszehuzatásáról szólott, mellyek együtt 35,000 főre mennek, 's határszéleinket fenyegetik. Ezen kívül tíz álgyútelepről is emlékeztek, mellyek minden szükséges személységgel, 's lőszerrel ellátvák. Mielőtt mi ezen, a' közönségben elterjedt hírekről szólottunk volna, tudni akartuk, alaposak-e vagy sem. Noha a' hollandi lapok erről hallgatnak, 's antwerpi levelezőnk sem szól róla, bizonyíthatjuk, hogy éjszaki határunkon rendkívüles seregmozdulatok vétetnek észre. Mennyire jövedöljenek ezen mozgások berohanást, meg nem mondhatjuk. Annyi bizonyos: a' kormány előtt nincs titokban, a' mi történik, 's előző rendszabásokat tesz olly megrohanás ellen, melly csak egyezések gyalázatos megszegésével történhetnék meg. A' Lynx véli: az egész dolog költött huzugság új hitel-nyerésre. — Brüssel martz. 24. A' hollandi seregek mozgásai határunkon izgasban tartják az elméket. Honnan a' második kamara valamennyi minister megjelenését kívánta. A' hadminister nyilvánítá, hogy a' hollandi sereghez valóban 10,000 érkezett meg a' haza bocsátottakból, 's 15ke óta új engedelem már nem adatik. A' kamara ezzel meg nem elégedvén, határozott nyilatkozást kívánt, ha valjon fel van-e készülve a' belga sereg a' megrohanást visszaverni? A' minister igenlőleg felelt. Ehez képest rendszabások tétettek az egész seregnél. — Ezen hírekre így felel a' Handelsblad: „Olvasóink a' belga lapokban nem kevés idegenséggel olvassák, hogy Brüsselen nemcsak táborsergeink berohanásától tartanak Belgiumba, hanem némelly belga hírlapok még azt is állítják, seregeink a' tábornagy (Feldmarschall) herczeg jövetelét várják, hogy a' határon átkeljenek. Honosinkat e' hírek alaptalan-

ságára figy,
minthogy
sából más
nunk kel
sem tudun
badságos
zónk a' tá
méltó ösz
A' táborna
ba (Haag
geken táv
masint e'
ték e' bel
Handelsbl
l' Etendan
figyelmes
— Inditan
czimét (a
felcserél
nézet, me
fog osztot

Lond
esot közö
Gautequiz
esátottat:
sága, mil
ség előtti
özvegyül
jan. 21kén
szerint a'
elfogatás
tetés, a'
portatio n
szolhatják
őket. Er
bárdolatla
szokással
mellyel a'
ni kellen
nakodtam
torláshoz
mikép e'
mi derék
nem a' ha
órával, n
tőztathat
parancsol
módot. M
neraljain
meghagy
ezentul r
lünk esel

ságára figyelmesekké nem szükség tennünk, de miuthogy külföldön a' hollandi lapok hallgatásából mást lehetne következtetni, nyilvánítaniunk kell, hogy mi e' hírek igazságáról mitsem tudunk. Ellenben tudjuk, hogy sok szabadságos nincs még visszahíva, sem levelezők a' táborból hollandi seregek jegyzésreméltó öszszvonulásáról nem jelent valamit. A' tábornagy-herceget várták ugyan a' táborba (Haagából már elutazott), hogy a' seregeken távolléte után szemlét tartson. Alkalmasint e' seregszemlére tett készülétek születtek a' belgában a' rohanás hiedelmét. — A' Handelsblad Rotterdámban nem rég alapított l' Etendard nevű franczia lap érzelmeire te figyelmissé, melly elmékedésit azzal kezdi: — Inditaná Hollandia pénzállapotja a' királyt, czimét (a' királyt) más kevesbé pompással felcserélni. Ez, ugymond a' Handelsblad, olly nézet, mellyben vele egy hazafi Hollandi sem fog osztozni. —

SPANYOLORSZÁG.

Londoni hirlapok következő napi parancsot közölnek, mint Zavalától febr. 16ikán Gautequiz de Artenga főszállásrul közre bocsátottat: „Ellenségink szemtelensége és vad-sága, millyenhöz hasonlót csak a' keresztyén-ség előtti időben képzelhetni, rá bír a' az előzvegyült királyné ügyviselőit, folyó eszt. jan. 21ikéről egy határozatot adni ki, melly szerint a' királyi sereg tisztei ellen, kiket elfogatás szerencsétlensége érte, halálbüntetés, a' többi köz vitézek ellen pedig deportatio mondaték ki. Ellenségünk nem panaszolhatják, ha mi is hasonló pénzzel fizetjük őket. En részemről eliszonyodtam e' szörnyű bárdolatlanságon, melly minden hadi joggal, szokással 's azon nemes nagylelkűséggel, mellyel a' magokat önkényt megadókkal bántani kellene, egyenes ellenkezésben áll, 's vonakodtam egy ideig ellene igazságos visszatörláshoz nyulni; most azonban tapasztalván, mikép e' vad határozat következésében, a' mi derék ezredesünk Quevedo, f. hón. 11ikén nem a' harcban, hanem ezután mintegy négy órával, mint fogoly lövetvén agyon: nem tartóztathatom magam tovább, hogy meg ne parancsoljam seregeimnek a' hasonló bánásmódot. Mihöz képest hadseregem minden generaljainak 's tiszteinek ezennel keményen meghagyom, az oltár és trónus ellenségeivel szemtelmentül mindenkép úgy bántani, mikép ők velünk cselekesznek, 's ellenük visszatörláské-

pen mind azon rendelkezéseket teljesíteni, mellyeket ők január 21iki mondott végzésükben rajtuk elkövetni határoztak; még pedig ugy, hogy a' foglyoknak halálhoz készülésre csupán annyi idő engedtessek, mennyi elég, hogy keresztyén módon halhassanak meg. Fernando de Zavala.“ Madridban martz. 12ikén kir. rendelés adatott ki: 1) hogy a' tartományok praefectusai mindenben, mi esendtsiztségi rendszabásokat illetve, előbb a' helybeli katonaság parancsnokságával végezzenek, mellyek a' dolgot a' főpolitia-igazgatással 's annak útján egyenesen a' kormánnyal közöljék; 2) hogy a' különféle helykormányzók az általuk teendő politiai munkálatokat mind városban mind annak vidékén a' sánczoktól egy álgyu lövésnyi messzeségű körben gyakorolhassák. E' rendelkezések, ugy mond egyik párisi hirlap, az egész országot egyenlő ostrom állapotba helyezik.

SCHWEIZ.

Zürich martz. 23ikán. Bärmilly helyesek azon nézetek, mellyeket a' főhely a' lengyel-ség ügyében kimondott, nem látszik, hogy a' kivitelre elég erő fordítatik. A' szövetség egyedül elszánt cselekvéssel tarthatja fön méltóságát. A' lengyelek eltávolítása, egész Schweicizot közösen illető dolog, mert további maradásuk egész Sweicizot veszélyezteti. Nem kell Francziaországot sokáig kérdezni, ők sem kérdeztek bennünket. Nem marad ugyan egyéb hátra erőszaknál, 's végre ahoz kell nyulni, ha Bern nyakas határozásiban megátalkodik. Ha a' főhelynek van bátorsága ezt megtenni, megteheti. Ezen bátorság nélkül a' pusztá szó mit sem használ. — E' mellett még más nehézségről is meg kell emlékeznünk, melly a' főhely szándékát hátráltathatja; ez Francziaország kétes viselete. Még egy részről bizonyos, hogy Francziaország valamint minden lényeges pontban, ugy az idegen szökevények eltávolítása kívánásában is más hatalmakkal nyilván teljesen egyetért; azalatt küldöttje, mint állítják, elszánt (erősza-kos) bánásnak kéz alatt ellenszegül. — Ugyan-azon politika tehát, melly már más országban játszatott, 's némeltyeket elszeditett. Mi szándéka lehet Francziaországnak abban, nem tudhatni világosan. Anayiban önállásunk legnagyobb ellensége, 's noha nem egészen igaz, de jól találó, mit ministere a' követházban mondott, hogy minden, mi újabb időkben Schweicizban történt, Francziaország által 's

érette történt. Ám higyjék a' Francziák, hogy Schweicczal mint elötolt tartománnyal kényök szerint bánhatnak, azon szellem, melly bennünk él, ezen befolyás alul újra ki fog vonni. 'S ha Franciaország azt hiszi, hogy félhivatalos ingerlések által felizgatván 's bontakozásba hozván Schweicczot minden szomszéd státussal, majd midőn minden oldalról szorongni fog, kegyes védelme alá vegye, a' nagy hatalmaktól szegény védenze részére kegyelmet esdekeljen, 's ezért a' schweicziaktól hálát 's hódolást arasson, számolását igen elhibázta.

NÉMETORSZÁG.

Nem rég jelent meg Berlinben bizonyos munka, „az angol izzadás“ I. F. C. Hekertől, ki már az előtt a' fekete halálról, 's a' táncdühről is igen érdekesen írt. — Miután e' ragadvány ötszöri feltünését előadja, említvén hogy mindig 's mindenütt a' legizmosabb férfiakat ragadá el, 's köszvényes láznak állítván azt a' legfelsőbb kifejlésben, figyelmesé teszi az olvasót egy úttal azon politikai történetekre, mellyek ugyan azon időben történtek. E' politikai történetek okát egy részben a' nagy népbetegségekben gondolja létezni. A' munka, noha közelről orvos számára van írva, nem csak erre, hanem a' történetbuvárra nézve is nagy érdekű. — A' frankfurti évkönyvek, ellenzői a' porosz vámegegyesületnek, igen kikelnek azon állítás ellen, mintha a' közlekedés (Verkehr) a' vámegegyesület által öregbednék. — Számos példát hoz fel, mellyekből kitetszik, hogy az a' vámegegyesület által csak költségeseb, nehezebb, 's nyomasztóbbá lón. Az áruk különösen több alkalmatlanságnak vagynak kitéve, mintha külföldről jönének 's az árus több sarczolásnak 's a' t.

A' müncheni polit. ujság szerint nem rég újdön azon hir szárnyolt, hogy a' Schweicczban tartózkodó lengyelek néhány más politikai kalandorral egyesülve a' német szomszéd tartományokba szándékoznak ütni, különösen pedig Lindau város birtokába helyezkedni. Noha illy vállalkozás örült 's nevetségesnek lassék, minthogy Lindau a' nélkül is kész hasonló megrohanással szembe szállani, még is az ottani őrég minden esetre elegendő erősbödést kapott, 's előkészületek is tétet-

tek e' vállalatnak más véget szerzendők, mint a' szavojai volt.

Szitlandból Hannovera királyságból martz. 10ról jelentik, hogy a' steinaui lelkésznek nem rég némi gyermeket kelle keresztelnie, 's a' beteg-ágyas szobájába csoluakon volt kénytelen bemenni, 's a' gyermeket a' csolnokból ki sem lépve megkeresztelni. A' holtakat el nem temethetik. A' temetőbe viszik azokat, 's a' koporsókat levert karókhoz kötik, míg a' viz elfogott futni. Nürnbergből martz. 13ról írják: „A' szerencsétlen Hauser Gáspár meggyilkolási története mindig szövényesb kezd lenni. — Legmelegebb pártfogója Feuerbach feljebbviteli elnök és statustanácsos volt. Ismétlett. noha nem biztosított hírek, Feuerbachnak, Frankfurtban fürdő-utazásában beadott méregre, hirtelen halálát jelentik. — Münchenből írják martz. 24ről: „Egy idő előtt nyilvános hírlapokban azon hir szárnyalt, hogy Németország leghiresb építője tervet készített a' görög király lakházára, melly szerint annak Akropolis keleti parkányán 's hajlásán a' Propylaeumokkal szemközt a' régi emlékek kimelésével kellene építtetni. Nem kételkedhetni ugyan, hogy Schinkel titkos tanácsos illy megbízásnak képes volna megfelelni, de a' hírló abban hibázott, hogy mit az elmés ember szabadon készített, azt hivatalos meghagyásnak vette. A' mi pedig a' dolgot illeti, a' lakkáz az Akropolisra jőne olly omladékok mellé, mellyek az egész művelt világ sajátjai; 's habár minden egybehasonlítást kizárnak, az új épület által könnyen szenvedhetnének. — Továbbá a' királylak a' déli vészeknek kitéve, a' nap hevének kitért fa- 's vizszükes vársziclán nem lenne helyén, de e' szomszédságban nem is lehetne egyéb anyagból márványnál, mire száz ezrek, 's milliomok kellenének. Annyi költségre azonban most nem terjeszkedhetni. — Illy pompától a' nemzet mostani szegénységében, maga a' királyi ifju is idegen. — Mondják, hogy W. F. Reede gróf a' hollandi király különös megbízásával a' nassaui hghez indul. Mondják azt is, hogy Ausztria 's Poroszország hasonló meghatalmazottakat fognak Biberichbe küldeni.

A' gabona pesti piaczi ára april. Sikan 1834:

poz. m. vál gar.	legjobb	közép	csékely	poz. m. vál gar.	legjobb	közép	csékely
Tisztabuza	112	106 $\frac{1}{2}$	98	Zab	43 $\frac{1}{2}$	42	41 $\frac{1}{2}$
Kétszeres	80	73 $\frac{1}{2}$	66 $\frac{1}{2}$	Köles	—	—	—
Rozs	56 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{2}$	—	Köleskása	—	110	106 $\frac{1}{2}$
Arpa	53 $\frac{1}{2}$	51 $\frac{1}{2}$	50	Kukoricza	53 $\frac{1}{2}$	52	—

Pénzkelet:

Bécs april. Sikan középár pengő pénzben			
Status 5 pC. kötel.	97 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankok.	57 $\frac{1}{2}$
„ 4 pC.	88 $\frac{1}{2}$	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	—
„ 1820 ^{ki} kölcs.	204	Bankrészvény	1249
„ 1821 ^{ki} „	138 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pCt. agio	2 $\frac{1}{2}$

Szerkezteti Helme ezy. Nyomtatja Landerer.

Poz
kálato
folytat
dottak
czikkbe
ki legy
lakás,
továbbá
ségek,
zötti p
dő küls
megjela
járul;
höz ké
követet
és meg
teljes h
rének
tént ba
zen eg
közlés
vitelér
midőn
szas t
törvény
szolgá
lapítás

T
tartott
követj
hivatal
tással
taték

Ö
udv.
meltöz

E
történ
kezhe
sokru
ságok
vigasz
asszor
kossá